

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛІХОВСЬКИЙ

«05» _____ 06 _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька
протокол № 13 від 30 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

В'ячеслав СОЛОМОН

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

Гарант ОП

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Гігієна утримання екзотичних і хутрових звірів

Галузь знань 21 – «Ветеринарна медицина»
Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»
Освітня програма – «Ветеринарна медицина»
Факультет Ветеринарної медицини

Розробники: доцент **Поляковський В.М.**, к.вет.н., доцент

Київ – 2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

_____ **Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ**

«___» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

гігієни тварин і харчових продуктів

імені професора А.К. Скороходька

протокол № 13 від 30 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ **В'ячеслав СОЛОМОН**

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

Гарант ОП

_____ **Наталія ГРУШАНСЬКА**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Гігієна утримання екзотичних і хутрових звірів

Галузь знань 21 – «Ветеринарна медицина»

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

Освітня програма – «Ветеринарна медицина»

Факультет Ветеринарної медицини

Розробники: доцент **Поляковський В.М.**, к.вет.н., доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Гігієна утримання екзотичних і хутрових звірів

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

1. Мета, завдання компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок з особливостей гігієни утримання та догляду за екзотичними та хутровими звірями.

Основні завдання навчальної дисципліни «Гігієна утримання екзотичних і хутрових звірів» – вивчення біологічних особливостей, етологічних потреб екзотичних та хутрових звірів, впливу факторів зовнішнього середовища на організм екзотичних тварин, вивчення санітарно-гігієнічних нормативів утримання та годівлі хутрових звірів, виконання повсякденних гігієнічних процедур та надання невідкладної ветеринарної допомоги екзотичним тваринам та хутровим звірям.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Прагнення до захисту тварин і гуманного ставлення до них.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

Знати правила утримання тварин відповідно до вимог біобезпеки, біоетики та благополуччя тварин.

Розуміти перебіг фізіологічних і патологічних процесів, в організмі тварин під впливом умов утримання чи чинників довкілля.

Програмні результати навчання (ПРН):

Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.

Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.

Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи.

Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини.

Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
 Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
 Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми навчання;
- скороченого терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Вимоги до утримання екзотичних і хутрових звірів														
Тема 1. Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з екзотичними і хутровими звірями	1-2	17	2	2			13							
Тема 2. Біологічні особливості екзотичних тварин	3-4	17	2	2			13							
Тема 3. Біологічні особливості хутрових звірів	5-6	17	2	2			13							
Тема 4. Вимоги до утримання екзотичних і хутрових звірів	7-8	17	2	2			13							
Разом за змістовим модулем 1		68	8	8			52							
Змістовий модуль 2. Благополуччя, годівля та розведення екзотичних і хутрових звірів														
Тема 5. Благополуччя, етологічні потреби й гуманне ставлення до екзотичних тварин	9-10	17	2	2			13							
Тема 6. Вимоги до годівлі екзотичних і хутрових звірів	11-13	17	2	2			13							
Тема 7. Вимоги до розведення та відтворення екзотичних і хутрових звірів	14-15	18	3	3			12							
Разом за змістовим модулем 2		52	7	7			38							
Усього годин		120	15	15			90							
Усього годин		120	15	15			90							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Техніка безпеки при роботі з екзотичними і хутровими звірями	1
2	Народно-господарське значення екзотичних і хутрових звірів	2
3	Біологічні особливості та видове різноманіття екзотичних. Основні види екзотичних тварин, що утримуються в Україні	2
4	Біологічні особливості та видове різноманіття хутрових звірів. Основні породи хутрових звірів, що вирощуються в Україні	2
5	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання екзотичних тварин. Заходи боротьби спрямовані на покращення умов утримання екзотичних тварин.	2
6	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання хутрових звірів. Заходи боротьби спрямовані на покращення умов утримання хутрових звірів.	2
7	Характеристика кормів для екзотичних тварин. Корми рослинного і тваринного походження, характеристика поживності, способи підготовки до згодовування і їх використання в годівлі екзотичних тварин. Вимоги до води при напуванні екзотичних тварин.	2
8	Характеристика кормів для хутрових звірів. Корми рослинного і тваринного походження, характеристика поживності, способи підготовки до згодовування і їх використання в годівлі хутрових звірів. Вимоги до води при напуванні хутрових звірів.	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання саламандр.	2
2	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання черепах.	2
3	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання папуг.	2
4	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання тарантулів.	2
5	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання крокодилів.	2
6	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання мурчаків.	2
7	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання сервалів.	2
8	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання скорпіонів.	2
9	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання паличників.	2
10	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання равликів.	2

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- захист лабораторних робіт;
- модульні тести;
- екзамен.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- усне або письмове опитування;
- захист лабораторних робіт;
- реферати, есе;
- модульне тестування;
- екзамен.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2189>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гігієна тварин /М.В.Демчук, М.В.Чорний, М.П.Високос, М.О. Захаренко. К.: Еспада, 2005. 384 с.
2. Гігієна та особливості транспортування тварин і продукції тваринництва. / В.М. Поліщук, Д.А. Засекін, Т.О. Білько, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2020. 520 с.
3. Системи утримання тварин. Навчальний посібник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Засекін Д.А., Соломон В.В. Київ. Видавництво «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.
4. Спеціальна гігієна тварин. Навчальний посібник / Поляковський В.М., Чепіль Л.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2017. 568 с.
5. Утримання і гігієна тварин. Утримання птиці. Частина I. Навчальний посібник / Сахацький М.І., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О., 2020. 330 с.
6. Утримання і гігієна тварин. Утримання птиці. Частина II. Навчальний посібник / Сахацький М.І., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О., 2020. 392 с.
7. Гігієна тварин. Методичний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини / Захаренко М.О., Засекін Д.А., Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Соломон В.В., Димко Р.О. Київ. ФОП Ямчинський О., 2023. 240 с.
8. Засекін Д.А. Санітарні норми для тваринницьких та переробних підприємств України. Навчальний посібник. Д.А. Засекін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2015. 400 с.
9. Утримання і гігієна тварин. Утримання овець і кіз. Навчальний посібник. Частина III/ Захаренко М.О., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
10. Утримання і гігієна тварин. Утримання свиней. Навчальний посібник. Частина IV. / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Чепіль Л.В., Михальська В.М., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
11. Гігієна та санітарія переробних підприємств. Навчальний посібник. Д.А. Засекін, О.С. Яремчук, Н.І. Кос'янчук, М.Д. Кучерук, Н.М. Слободянюк. Вінниця. ВНАУ. 2018. 348 с.
12. Ветеринарна гігієна та санітарія (запитання і відповіді). Д.А. Засекін, Н.І. Кос'янчук, В.В. Соломон, М.Д. Кучерук. К.: Видавництво ПП «Дірект Лайн». 2015.

10. Інформаційні ресурси

1. Екзотичні тварини вдома. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zoo.kiev.ua/ekzotichni-tvaryny-vdoma/>.
2. 30 екзотичних тварин, яких можна тримати вдома. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://zaxid.net/30_ekzotichnih_tvarin_yakih_mozhna_trimati_vdoma_oglyad_foto_n1529548.
3. Стаття 8. Особливості утримання диких тварин у неволі. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://protocol.ua/ua/pro_zahist_tvarin_vid_gorstokogo_povodgennya_stattya_8/
4. 10 екзотичних тварин, яких можна тримати вдома. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://social.org.ua/15419-10-ekzotichnikh-tvarin-yakikh-mozhna-trimati-vdoma.html>.
5. Що потрібно знати про екзотичних тварин? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://t1.ua/porady/10867-shcho-potribno-znaty-pro-ekzotichnykh-tvaryn.html>.
6. Купити лева – просто. Чому в Україні процвітає «заборонена» торгівля екзотичними тваринами [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/kupiti-leva-prosto-chomu-v-ukrajini-procvitaye-zaboronena-torgivlya-ekzotichnimi-tvarinami-novini-ukrajini-11587903.html>.
7. Зоопарк у горах. Утримання екзотичних тварин не дешево. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://xn--c1afrs9etbc.com/37/%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B0/4372/%D0%97%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA-%D1%83-%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%85.-%D0%A3%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B5%D0%BA%D0%B7%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D0%B5-%D0%B4%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%B2%D0%B5>.
8. Утримання диких тварин у неволі. Зоопарки, звіринці..., як це і навіщо це потрібно. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.uaaa.org.ua/uk/post/utrimanna-dikih-tvarin-u-nevoli-zooparki-zvirinci-ak-ce-i-naviso-ce-potribno>.
9. Системи утримання хутрових звірів. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://pidru4niki.com/88326/agropromislovist/sistemi_utrimannya_hutrovih_zviriv.
10. Методичні рекомендації з утримання хутрових тварин. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://agro.vobu.ua/1330>.
11. Звірівництво. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=16655.
12. Деякі види хутрових звірів. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://medbib.in.ua/nekotoryie-vidyi-pushnyih.html>.

13. Вплив умов утримання і годівлі на якість хутровий продукції хутрових звірів. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://bukvar.su/botanika-i-selskoe-hoz-vo/33503-Vliyanie-usloviiy-soderzhaniya-i-kormleniya-na-kachestvo-pushnoi-y-produkcii-pushnyh-zvereiy.html>.
14. Розведення соболя – умови утримання, фото і відео. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://jak.koshachek.com/articles/rozvedennja-sobolja-umovi-utrimannja-foto-i-video.html>.
15. Добробут хутрових звірів і кролів: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/dobrobut-hutrovih-zviriv-i-kroliv-suchasniy-standa-perspektivi-rozvitku-v-ukrayini>.